

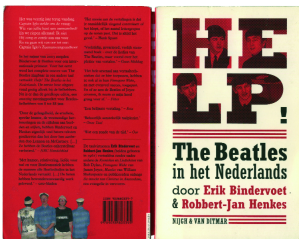
INTRO

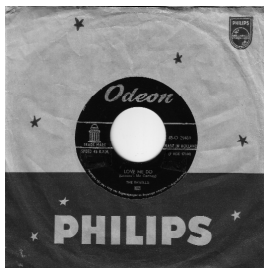
En toen was het daar plotseling, krakend en piepend over de steeds afdwalende 208 meter middengolf van Radio Luxembourg. Op welke dag en op welk tijdstip het precies werd gedraaid, vermeldt de geschiedenis niet, maar thuis zat George Harrison met zijn familie aan het oplichtende groene oog van de buizenradio gekluisterd. En toen, 's avonds laat, toen zijn ouders al naar hun slaapkamer waren gegaan, kwam George binnenstormen. 'We zijn erop! We zijn erop!' *Love Me Do*. George kreeg er de rillingen van toen hij het voor het eerst hoorde en het bleef hem altijd bij: 'It was the best buzz of all time.' De rest is geschiedenis. Maar welke geschiedenis? *Love Me Do* was het begin van een zegereeks van zo'n 214* uitgebrachte nummers waarvan de wereld nog steeds moet bijkomen. Twaalf lp's, achttien singles, drie ep's en vijf films in negen wervelende jaren, doorgaans onderverdeeld in een rode periode (1962-1966) en een blauwe (1967-1970), naar de rode en blauwe verzamelplaten uit 1973.

De Beatles hebben in hun korte bestaan de popmuziek een ram voor haar hoofd gegeven waarvan zij nog steeds staat te tolleren. Ze hebben bewezen dat niet alles wat mateloos populair is, ook meteen mateloos middelmatig hoeft te zijn, al is dat meestal wel het geval. Met hun scherpzinnigheid, humor, compromisloosheid, brutaliteit én met hun onvergelijkelijke muzikaliteit en tekstbehandeling hebben zij – we kunnen het niet anders zeggen – in feite de wereld op de kaart van het heelal gezet.

Dit boek begon in 2003 als *Help! The Beatles in het Nederlands*, uitgegeven door Nijgh en Van Ditmar, met daarin de geschiedenis van de liedjes en hun Nederlandse vertalingen, 'Kievers' geheten (vertalingen van anderen) en 'Beatjes' (de vertalingen van onze eigen hand). In 2006 volgde de tweede druk, sterk ingekort (zonder de geschiedenis) en uitgebreid (de eigenhandige vertalingen), en voor u ligt thans de derde, definitieve editie, die is aangevuld met vele nieuw aan het licht gekomen feiten in de nog steeds lang niet alleswetende Beatlelogie, en vermeerderd met vele nagelnieuwe vertalingen, zowel eigen Beatjes als andermans Kievers, waarmee het boek het meest complete overzicht biedt van Nederlandse Beatles-vertalingen van toen tot nu. De Beatles zoals ze in honderden Nederlandse vertalingen klinken.

* Het zijn er 214 inclusief de twee postume van het Anthology-project uit 1995 en de *Sgt. Pepper Reprise*, maar zonder een dubbele *Revolution* (de snelle en langzame) of de single-versies van *Let It Be* en *Get Back*. Als je *Can You Take Me Back* als een apart nummer rekent (van de witte dubbel-lp) en de uitloopgroef van *Sgt Pepper* ook, zijn het er 216.

LOVE ME DO

‘Ons meest filosofische nummer,’ zei Paul hierover met zijn tong diep in zijn wangen gestoken. ‘Als het simpel en waar moet zijn, dan moet het echt ongelofelijk simpel zijn.’ En hij had gelijk, zeggen de kenners: als je in negentien unieke woorden alles kunt zeggen wat er te zeggen valt, helemaal tegen je geliefde, ook al zou die aan een half woord genoeg moeten hebben, ben je een heel end op de goede weg. En heel toepasselijk is het eerste woord in hun oeuvre, het woord waar het allemaal om draait: *Love*. Ze zouden het in totaal 485 keer gebruiken, en daarmee komt het op een goede zesde plaats in hun vocabulaire. *The*, volgens James Joyce het meest onbeklemdoende woord in de Engelse taal, en daarom door hem ingezet als pseudolaatste woord van *Finnegans Wake*, staat bovenaan, met 1027 keer. Het gospel-bluesy *Love Me Do* werd opgenomen op 4 en 11 september 1962, op 4 september met Ringo op drums, maar op de 11de werd hij door de producer, de timmermanszoon George Martin (die door de gelegenheid een zwarte stropdas met rode paardjes droeg) veroordeeld tot de tamboerijn en nam studiodrummer Andy White plaats achter het drumstel, waar hij van ’s ochtends 10 tot ’s middags 1 uur, drie uur lang de ondankbare maar historische taak van vijfde Beatle mocht vervullen. Ringo heeft het George Martin nooit vergeven (al heeft Martin zich er nadien vele malen voor verontschuldigd). ‘Ze doen een Pete Bestje met me. Als het zo moet, hoeft het niet voor mij,’ aldus Ringo.

De single kwam uit op 5 oktober 1962, het jaar dat Nederland aan de anticonceptiepil ging, op de maat van de zwoele megahit *Brandend Zand* van Anneke Grönloh. Het was het eerste Beatle-nummer dat niet de topositie in de charts bereikte (hoogste positie in de Engelse hitparade: 17), maar wel bijna het laatste. Wat zou er gebeurd zijn als de Beatles hadden geluisterd naar George Martin, die wilde dat ze als eerste single *How Do You Do It?* van Mitch Murray uitbrachten? Dat nummer namen ze ook op 4 september op, nog vóór *Love Me Do*, met hoorbare tegenzin, en in dat arrangement werd het een nummer 1 hit voor Gerry & The Pacemakers. De Beatles wisten waar ze de mosterd moesten halen: in het nummer *Mean Little Woman* zingt Roy Orbison, alias de Big O, hartverscheurend en begeleid door nota bene een mondharmonica, de onsterfelijke zinsnede ‘Please, please, love me do,’ daarmee als het ware in één klap de eerste twee Beatlesingles aankondigend.

■ In het VPRO-radioprogramma *Schrijvers Zingen* van 16 december 1997 werd de vertaling gezongen met extra ingelast Russisch couplet (‘boed’ boed’ so mnoj, ja polon toboj...’) en met als slot-variant de zin ‘Trouw, trouw met mij’. Een van de scherpste filo-

HOE VAN MIJ

Hou, hou van mij
Ja dat maakt me blij
Want dan zijn we vrij, zo
vrij-jij-jij-jij
Vrij met mij, woho vrij met
mij

Iemand voor mij, 'n meisje
als zij
Iemand voor mij, iemand als
jij

Bindervoet & Henkes

'K WIL NAAR JE TOE

'k Moet naar je toe
'k Weet nog niet hoe
Ik heb geen sou
'k Wil naar je toe o jeh

Een rendez-vous
Doet er niet toe, in Tiel of
in Stroe
En please zeg me hoe...

Geelen & Groothof

LIEF, HEB ME LIEF

Lief, heb me lief
Want jij bent me lief
'k ben altijd poeslief
Alsjebbie-ie-ie-ieft, heb me lief
Whoa, heb me lief

Bouter

THANK YOU GIRL

Werktitel: *Thank You, Little Girl*. Als bedankje aan de vrouwelijke fans geschreven voor een nieuwe a-kant, totdat *From Me to You* zich aandiende en dus verwezen naar de b-kant, na een onafhankelijk oordeel te hebben gevraagd aan Helen Shapiro. Vierde keer dat de zanger zich blauw voelt, al spreekt hij dit keer over de verleden tijd. 'Broodschrijverij, maar goed voor de oefening,' zei John in 1980. 's Avonds werd ook nog een nummer geprobeerd dat John al in 1957 had geschreven, *The One after 9 o 9*, maar vergeefs, omdat de een na de ander een take om zeep hielp: Paul omdat hij geen plectrum had, John omdat hij te vroeg inviel met zingen, op tweederde van de gitaarsolo van George. Voor het eveneens op de rol staande oude Quarry Men-nummer *What Goes On* was toen geen tijd meer, zodat het moest wachten tot Rubber Soul, daar aangevuld met vijf woorden van medecomponist Richard Starkey. Door de vertalers voor alle huidskleuren, gezindten en geaardheden, zonder aanzien des geslachts of persoons vertaald van hen voor u.

...responsibilities are given to human rights. If people were made responsible for their actions, they might exercise more care and we could get rid of the blame culture, which our lawyers are so keen to press upon us with their appalling advertising campaigns.

Dr Peter Foreman
Chelmsford, Essex

Sunday Times
14/01

Lennon's first gig

THE serialisation of Hunter Davies's book *The Quarrymen* (News Review, March 25 and last week) was very interesting, but I may be able to fill in one gap. Each year the students at the boys' school Quarry Bank organised a dance around autumn half term, with the objective of meeting the girls at Calder High, a school divided from it by only a wall, which, nevertheless, had the same effect as the Berlin Wall.

It was the responsibility of the lower sixth to organise the event, and in October 1956, I, along with my fellow students, took that responsibility. At that time rock'n'roll and skiffle were just making their presence felt and the usual dance band

was likely to be not too exciting. At our pre-event meeting, it was reported that John Lennon, a fifth-former, had started a skiffle group and it was decided that he would be asked to play in the interval when the band went for a few beers.

On the night John, and two others, one of whom I think was Pete Shotton, played using, as I recall, washboard, tea chest and guitar.

I can't remember whether they were any good — apparently they were not, but I can recall vividly the cost. Each of the three members was paid 10 shillings for their half-hour show.

Colin Lewis
Liverpool

□ LADETTE CULTURE: I do not understand the mistaken belief that feminism has brought about the ladette culture as implied in Richard Brooks' article (News, March 25). Doris Lessing is said to be infuriated that many younger women denigrate men; she should be even more infuriated at the

BEZEGELD MET EEN ZOEN

Als er dingen zijn die je wilt
Van die dingen die ik kan
doen

Je belt me maar en dan
komt 't eraan

Bezegeld met een zoen

Bouter

DANK JE WEL

Jij bent lief voor mij, je
maakt me blij, en dat is
fijn

Tot de eeuwigheid hoop ik
altijd met jou te zijn

En daarom zeg ik jou dus
dank je wel, dank je wel

Iedereen vertel ik hoe ver-
liefd jij bent op mij

Ja ik weet ook wel, alleen
een koe kan daar niet
bij

En daarom zeg ik jou dus
dank je wel, dank je wel

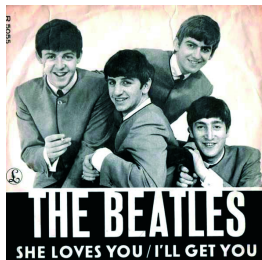
Dank je wel dat jij voor mij
bent

En aan mij denkt (en aan
mij denkt)

En dat jij jouw liefde elke
dag aan mij schenkt

En daarom zeg ik jou dus
dank je wel, dank je
wel...

Bindervoet & Henkes

ZE HOUDT VAN JOU

Ze houdt van jou, jou, jou...

Je bent je liefje kwijt en je denkt: het is voorbij
Weet dat ik jou benijd, want ze wou dat ik je zei:
Voor haar ben jij het, en je weet dat is niet slecht
Ja, jij bent het, en je weet dat meent ze echt

Je hebt haar pijn gedaan, ze weet echt niet waarom
Je hoeft toch niet te slaan, of ben je echt zo stom
Voor haar ben jij het, en je weet dat is niet slecht
Ja, jij bent het, en je weet dat meent ze echt – oe!

Ze houdt van jou, jou, jou, ze houdt van jou, jou, jou
En als zij het zegt dan is de liefde echt

Je weet dat ik niet stook, dus maak me geen verwijt
Trots bezeert jou ook: toe, zeg dat het je spijt
Want ja, jij bent het, en geen wonder dat ik baal
Echt jij bent het, ja je bent het helemaal – oe!...

Ze houdt van jou, jou, jou, ze houdt van jou, jou, jou
En als zij het zegt dan is de liefde echt
Nou, nou, nou, nou?

Bindervoet & Henkes

SHE LOVES YOU

Het van hormonale spanning bolstaande volkslied van Beatlemanië. Geschreven in Newcastle-upon-Tyne door John en Paul, gezeten op een lits-jumeaux in een hotelkamer in The Royal Turk's Head Hotel danwel het Imperial Hotel – dat weet niemand meer, zodat er uiteindelijk op geen van de hotels een gedenkplaque is geplaatst – en John dacht toch al dat het weliswaar in Newcastle, maar achterin een busje geschreven was, waarop ook al geen plaque is geplaatst omdat het busje de weg van alle busjes is gegaan. Na de Majestic Ballroom in dezelfde stad met gitaargeweld te hebben genomen, hadden ze zowaar een dagje vrij. Opgenomen op maandag 1 juli 1963 en uitgekomen op vrijdag 23 augustus 1963, het jaar van de eerste vrouwelijke astronaut en de uitvinding van het etiket met wasvoorschriften. Volgens Paul geïnspireerd door een nummer van Bobby Rydell dat op dat moment een hit was, *Forget Him*, en dan met name de omstandigheid dat het een 'answering song' was, waarin op raadgevende wijze over een derde partij werd gezongen ('Forget him and please come home to me'). Johns rauwe zang gaf het nummer een dreigende lading: als *you* het niet goed maakt met *her*, dan is *she* voor *me*, mafkees! Hoogtepunt van het nummer, en dat waarvoor de meisjes in het concertpubliek geheid plat gingen: het gelijktijdig schudden van de moptops (of hair-don'ts) door George & Paul op iedere met de falsetstem hoog uitgehaalde 'oeh!' Beatlemania was zo aanstekelijk dat zelfs George Martin en zijn verloofde Judy Lockhart-Smith, die de jongens toch beter kenden dan de meeste andere fans, uit hun dak gingen en meebrulden toen ze een keer een concert van de bezichtigende kant bijwoonden. (Het lawaai tijdens een concert kon dat van een straalmotor van een vliegtuig overtreffen.) Op het G6 slotakkoord waren de Beatles buitengewoon fier, maar George Martin vond het eigenlijk te ouderwets: hij had het al vele, vele keren eerder gehoord, in Glenn Miller-arrangementen. Pauls vader probeerde zijn zoon er nog van te overtuigen dat 'yes, yes, yes' echt veel beter en Engelser was dan 'yeah, yeah, yeah,' maar Paul wees op *We Say Yeah* van de oer-Engelse Cliff Richard uit 1962 (die het weer van de skiffle had en van Elvis in *All Shook Up* en *Good Luck Charm*) en de onmiskenbare strijdkreet was geboren. Uiteindelijk werd het de *catchphrase* aller *catchphrases*. Hier te lande werd zelfs smalend van 'yeahyeahmuziek' gesproken, wat niet voorkwam dat *She Loves You*, in december 1963, de eerste grote Beatles-hit in Nederland werd (vier weken in de *Tijd voor Teenagers* Top 10. Hoogste notering: 7!). En natuurlijk staan de Hollandse lolbroeken dan meteen klaar om in te cashen op de nieuwe rage.

■ Officiële en officieuze Kievercovers zijn te verdelen in contemporaine (1 en 2), herkenbaar aan de Beatlepruiken, latere (3 en 4), en post-Bietjes (5 en 6), allemaal even licht humoristisch van toon, en een recente webvertaling (7): 1) *Jè jè jè jè* van Tobi Rix (1964), alias Tobietel Rix, en vertaald door J. Feldman, oftewel Jacques van Tol, die zoveel moois voor Louis Davids schreef, in een versierpoging van wat een glas bier blijkt te zijn; 2) *De Mountel Beat* - *les* van De Mounties, Piet Bambergen en toen nog Fred Plevier uit ca. 1964; 3) *Oranje, ja, ja, ja* van Het Legioen, een geslaagde poging om het Nederlands voetbalelftal tijdens het EK van 1996 volledig te demoraliseren, een fraaie vertegenwoordiger van de Nederlandse bruiloften- en partijmuziek met vertalingen die je kan meezingen en toepasselijk en/of actueel zijn gemaakt, en die met name tegen carnavalstijd als paddestoelen uit de grond schieten; 4) *Ze haat je* van The Bottles (Out & Van Dijk) uit 2000, een fraai voorbeeld van wat in de literatuur ook wel een ‘verkeerde vertaling’ wordt genoemd, maar wat is verkeerd? Als het maar goed is; 5) *Ze vat oe*, regiokiever van de hand van Bosschenaar Hans Tervoort van de cd *De Bietels* op z’n Brabants uit 2008, waarin een zekere Dré op een ‘lekker ding’ vreemde fysiologische effecten blijkt te hebben; 6) *Ze wil je* (*yeh yeh yeh*) van Jan Rot uit 2011, een fidele vertaling met een aanstekelijke mix van modern en oubollig, van smartlap en evan-

JÈ JÈ JÈ

A lof joe jè jè jè...

Ik zag jou op een dag
In Zandvoort aan de zee-jie-jie

En toen ik jou zo zag
Kreeg ik een goed idee-jie-jie

Dat was A Lof Joe
Zo onstuimig als de zee...

En in één teug
Dronk ik je helemaal leeg
Oh koel glas bier
Ik nam je met plezier
Want ik had geen cent
En wat doe je als je dorstig bent

Jè jè jè jè...

Rix & Feldman

DE MOUNTEL BEATLES

De Mountel littel boys
Die zijn niet van yesterdeejieë

De kuifjes zijn gekamd
Met de platte boender hupsakee...

De Mountels aan de top
En het is weer hollie-deejieë

We zingen nooit een flop
Anders hadden we geen slee-jieë...

Twens en tieners
Zet 'm op dan jeh jeh jeh
Met de Mountels
Van je Beatle-bokkie-bèh...

Bambergen & Plevier

ORANJE, JA, JA, JA

Ja met Oranje gaan
We hoger dan de top...

Het Legioen

ZE HAAT JE

Ze haat je, ja, ja, ja

Ja je denkt ze is mijn vrouw
Het ideale paar
Vergeet het nu maar gauw
Want niets is minder waar
Want ze haat je
Daar is niets meer aan te doen

O want ze haat je
Ze houdt alleen maar van je poen...

Op die kop van jou
Valt toch geen enk'le vrouw,
nee nee nee...

Out & Van Dijk

ZE VAT OE

Ze vat oe nou nou nou

'k Stond gist'ren in 't café
Daor stond een lekker ding
Ze zee: 'Waar is julliën Dré
Want hij is mijn lieveling'
Ze zee: 'Ik vat 'm
Liever gist'ren dan vandaag'
Ze zee: 'Ik vat 'm,
As ik 'm zie dan draoit mun maag'...

Tervoort

ZE WIL JE

Ze wil je, yeh, yeh, yeh

Je zegt je bent haar kwijt
Maar ik zag haar van de week
Ze klonk juist toegewijd
En ze leek nogal van streek
Ze zegt ze wil je en ze wil je tot en met
Ja, ze wil je en dat vind je vast wel vet...
Oeh...

Rot

wegrennen, huilen, onze zakken legen. Wij gaan normaal blijven al gaan we eraan onderdoor?

WITHIN YOU WITHOUT YOU

Werktitel: *India*. De plaat Sgt Pepper is ondenkbaar zonder dit nummer, zoals de wereld ondenkbaar is zonder Sgt Pepper, want de zon komt op, de zon gaat onder, de wereld is mijn voorstelling, de wereld is mijn show, in mij en buiten mij, zonder mij en met mij. Solonummer van George, zonder andere Beatles, maar met enige hulp van zijn anoniem gebleven vrienden van de Asian Music Circle. Toen zijn compositie *It's Only a Northern Song* definitief was afgeschoten en van dit album was afgeserveerd om in de ijskast aan boord van de Yellow Submarine te belanden, overwon George de beperkingen van zijn geknakte ego en kwam hij met deze rockende miniraga op de proppen, die voor MacDonald fungeert als 'het geweten' van de plaat. Dus niet geschikt voor levensgenieters met de aandachtsspanne van een gemiddeld zalmoment die de venerabele eeuwenoude sitar-muziek verwarren met kattegejank en hippiegeloei. (Zulke mensen heb je.) Nog bij het Bangla Desh-concert van 1971 moest Ravi Shankar, de leermeester van George op de sitar, het overigens welwillende publiek erop wijzen dat het net in luid applaus was uitgebarsten voor het stemmen van de instrumenten. *Within You Without You* kwam voort uit een late night praatessie ('we were talking'), met bassist en graficus Klaus Voormann over de toestand van het universum, op micro- en makrokosmisch niveau, waarbij het verpoeyerde ego opgaat in het kosmische bewustzijn, recht het astrale vlak in gebuzzd. 'De woorden zijn altijd een struikelblok voor me, zei George. 'Ik ben niet zo poëtisch. Maar ik neem het niet serieus. Het is gewoon een grap, een persoonlijke grap. Het is te gek als iemand anders het leuk vindt.' Begonnen op woensdag 15 maart met tabla, dilruba (een soort luit), swaramandala (een soort citer, eerder gebruikt op *Strawberry Fields Forever*) en tanpura (een fretloze luit die lijkt op de sitar), overdubs op 22 maart, en afgemaakt op maandag 3 april 1967, tijdens de laatste opnamesessie van Sgt Pepper, met westerse instrumenten, cello's en violen, bespeeld door met naam- en toenaam bekende muzikanten, zoals de violist Jack Greene die ook nog op *I Am the Walrus* zou meespelen. Met authentiek relativerend Beatle-gelach erachteraan geplakt (afkomstig van welke sessie is onbekend, maar wel uit de keel van George) om de mogelijk bittere pil van deze blijde boodschap wat te verzachten. In 2007 coverde Patti Smith het nummer op haar cd *Twelve* om, wellicht ten overvloede, aan te tonen wat voor geweldig nummer het eigenlijk was en is.

Niemand anders maakt jou
jou
Zie het in en zie hoe klein
je echt wel bent
Het leven stroomt wat in zit
en wat uit je

Wij bespraken de liefde die
steeds kouder wordt
En de mensen, hun zucht
naar baat kost ze de ziel
Weten niets
Zien het niet
Ben jij een van hen?

Kijk je ooit voorbij jezelf
Misschien ligt daar de rust
klaar die op je wacht
En dan komt de tijd dat je
weet: wij zijn één
Het leven stroomt wat in zit
is wat uit je

Bindervoet & Henkes

NU IK TACHTIG WORD

Nu ik zo oud ben, kaal als
een neet, alles glad ver-
geet
Smeer je mijn rollator met
een likje vet
Strik mijn veters, zoek je
mijn pet
Als ik wil wand'len, de weg
niet meer weet
Word ik vastgesjord?
Kun je me velen, ga je me
kelen, nu ik tachtig word?

Jij bent ook niet jong
Maar jij maakt mij niet wijs
Da'k jou hiertoe dwong

Ik ben nog handig, zaag je
een been
Want jij hebt gangreen
Jij gaat vrolijk hink'len naar
de supermarkt
Ik wacht op mijn derde
infarct
Timmer een kistje, hak me
een steen
Zand is al gestort

WHEN I'M SIXTY-FOUR

En meteen naar het andere einde van het spectrum, met deze 'parodie op het leven in het Noorden,' volgens Paul. Mocht hij de gezegende leeftijd des onderscheids daadwerkelijk bereiken (64), zo beloofde hij na zijn concert op het Rode Plein in Moskou (2003), dan zou hij de titel veranderen in *When I'm Eighty-Four*, dan kon het nummer weer twintig jaar mee. Het was al een oudje, voor zijn destijds 56-jarige vader geschreven door Paul toen hij vijftien was, in 1957 of 1958, nog voor hij de gelederen van de Quarry Men kwam versterken. In de Cavern speelde de Beatles het altijd als instrumentaal intermezzo als de versterkers waren uitgevallen van al het zweet dat in de rondte vloog en de jam die van de boterhammetjes sprong. Het nummer werd nieuw leven ingeblazen nadat vader McCartney het jaar ervoor 64 was geworden. Opgenomen als tweede Sgt Pepper-nummer, tussen de bedrijven van *Strawberry Fields Forever* door, op dinsdag 6 december 1966, met vocale overdubs op 8 december en afgemaakt op 20 en 21 december, met drie klarinetten en Ringo op klokkenspel. Pauls stem werd, met rollende r en al, vertraagd opgenomen en versneld afgespeeld want hij wilde op dit nummer jonger klinken dan al 25. 'De muziek doet, merkwaardig genoeg, aan ragtime denken,' aldus dichter-scheepsarcheoloog Louis Lehmann.

Kun je me velen, ga je me kelen
Nu ik zestig word?

Elke zomer maken wij een tochtje naar Capelleveen
Met de bingoclub
Hopen dat je wint
Kleinkinders op je knie —
Jim, Jamai en Hind

Mail me een mailtje, fax me een faq voor de kattebak
Zeg me nu uiteindelijk eens wat je bedoelt
Waarom doe jij zo onderkoeld?

Hollen of stilstaan, rijk of platzak
Ik ben ingestort
Kun je me velen, ga je me kelen

Nu ik veertig word?
Poeh!

Bindervoet & Henkes

ALS IK ZESTIG BEN

Als ik eens grijs ben, zeer tot m'n spijt,
Over dertig jaar
Moet ik in de keuken dan gaan klungelen voor jou
Schrobben, dweilen, vegen op straat

Moet ik dat nemen, 'k ben toch de baas, altijd al geweest

Laat me niet sloven, zul je 't beloven

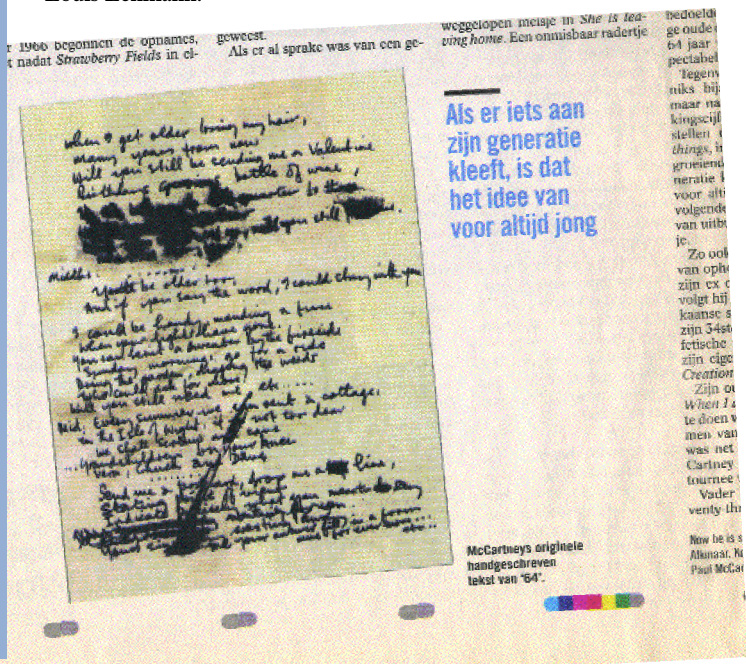
Als ik zestig ben...

Dirne, Dirne & De Mesquita

LAMAROTTE

As ik veul auwer ben, en hartstikke koal,
Tis nog jaore heen,
Stuurde men dan altij nog 'ne vellentijn,
'n Vekasiekartje, 'n fleske meej wijn?

As ik bléf plekke tot kwart

... 1966 begonnen de opnames, nadat *Strawberry Fields* in- geweest.

Als er al sprake was van een ge- weggelopen meisje in *She is leav- ing home*. Een onmisbaar radertje

bedoeld ge oude- 64 jaar- peccabiel Tegen- niks, bij- maar na- kingscij- stellen i- things, in- grieniend- geratie i- voor alti- volgende- van uitb- je.

Als er iets aan zijn generatie kleeft, is dat het idee van voor altijd jong

McCartneys originele handgeschreven tekst van '64'.

Zo oek van oph- zijn ex e- volgt hij- kaansc- s- zijn 3-40- fctische- zijn eige- Creation- Zijn ot- When I a- te doen v- men van- was net- Carney- tournee- Vader- verity ih-

How he is s- Almasa, Ki- Paul McCar-

YELLOW SUBMARINE

Ondertitel: *Nothing Is Real*. Bijnaam: *De Flintstones op Ipd*. We gaan terug in de tijd, we zakken diep in de diepste troggen van Beatleland, toen ze nog snorren hadden en kleurige pakken en toen ze nog wurgcontractueel verplicht waren een derde avondvullende bioscoopfilm te maken. De ene na de andere scenario-schrijver werd buiten de deur geschopt omdat hij met de zoveelste remake van *Help: a Hard Day's Night* kwam. Andere afgeschoten ideeën waren onder andere een western die *A Talent for Loving* moest heten, een komische verfilming van *De drie musketiers* met Brigitte Bardot als Milady, een verfilming van *Lord of the Rings* met Paul als de Hobbit-held Frodo Baggins, Ringo als zijn trouwe hulpje Samwise, John als de slijmerige en vervloekte Gollum en George als de wijze en goede tovenaars Gandalf, maar op het moment dat de Beatles de filmrechten wilden kopen was Universal Studio's ze net een week voor geweest. Er was ook nog een interessant project getiteld *Shades of a Personality*, waarin elke Beatle één facet zou spelen van iemand met een meervoudige persoonlijkheid. Ook het controversiële *Up against It* van Joe Orton, met veel seks en schuttingtaal, haalde het niet. Het idee voor een tekenfilm stamt net als het titelnummer uit 1966, en kwam van Al Brodax, de producent van de tamelijk kinderachtige tekenfilmserie met de Beatles als Flintstones, maar dit moest een soort *Fantasia* worden, alleen niet van Disney. Dan hadden ze net zo goed de gieren in *Junglebook* kunnen spelen, waar ze ook al vriendelijk voor hadden bedankt. In de animatiestudio van TVC in Londen hing een bord met de tekst: 'Disney - The Opposite', en inderdaad, de pers juichte: Disney heeft het nakijken! Geen Pop Art maar Mop Art! De Beatles vonden het project voornamelijk interessant omdat ze er zelf niks voor hoefden te doen, behalve vier nieuwe nummers schrijven. Dat werd al snel een staande grap in de studio: telkens als ze een nummer afkeurden was het 'het is altijd nog goed genoeg voor de film.' Maar hadden ze een keer een nummer voor de film, dan gebruikten ze het voor de b-kant van een single (*Baby You're a Rich Man*). Ze werden allengs enthousiaster voor het project toen ze de tekeningen zagen binnenkomen, zodat ze er aan het eind van de film zelfs nog een kort optreden in persona (en met hun eigen stemmen) aan toe beliefd en te voegen. De film werd geregisseerd door George Dunning, afkomstig uit Toronto, gevestigd in Londen en mede-verantwoordelijk voor tekenfilmserie over de Beatles ('Lads! There's only one way to bring old Ringo back. A bit of music should snap him out of it.' 'It's worth a try...') uit de episode *Run For Your Life*, waarin Ringo achterna wordt gezeten door een vergramde Lodewijk de Zes-

Hoe van de soundtrack van tekenfilm

Vormgeving Yellow Submarine

H. Edelman (1934)

Necrologie
Als vormgever zette Heinz Edelman zijn stempel op *Yellow Submarine*, de tekenfilm rond de Beatles.

Door HENK VAN GELDER
AMS TER DAM, 23 JULI. Soms raapt de vormgever en illustrator Heinz Edelman, die dinsdag op 75-jarige leeftijd overleed, ierwat geïrriteerd als iemand weer eens over *Yellow Submarine* begon - alsof hij op zijn 33ste zijn artistieke hoogtepunt had bereikt en daarna nooit meer iets anders had gedaan. Maar vooral op latere leeftijd kon hij toch weer enthousiast terugkijken op de fleurige film die hij in 1968 voorzag, met de getekende Beatles in de hoofdrollen, en als apotheose hun reis naar het paradijselijke Pepperland.

Het was een chaotische productie geweest, onder grote tijdsdruk met enige tientallen medewerkers die duizenden tekeningen maakten. En el wat kam op het door erwinde

eft behouden. De
goed.
23/7/09

LES
Yellow
Submarine

n 'Yellow Submarine'

er van
bmarine

(2009), ontwerper

rook en vage vredesidealen be-
vloede verhalen, vallen er nog
steeds veel verrassingen te zien in
de zeeën van tijd en kennis, de zee
vol gaten en de boosaardige Blue
Meanies die de vier helden steeds
de pas trachten af te snijden.

Heinz Edelmann werd geboren
in Tsjechoslowakije, maar volgde
een kunststudie in Düsseldorf en
maakte zijn eerste opvallende
werk als illustrator voor het jong-
erenblad *Twen* dat begin jaren
zestig het summum van modernite-
it was. Zijn speelse surrealisme,
kloekke contouren, klare kleuren
en zware vormen waren de ide-
ale ingrediënten voor een visuele
trip – en dat was precies wat hun
animatiefilm volgens de Beatles
moest zijn.

Daarna maakte Edelmann, als
vormgever en illustrator in één,
nog tientallen affiches, boekom-
slagen en ander werk, zoals de
pluggin met regenboogsnavel die
in 1992 de mascotte was van de
wereldtentoonstelling van Sevilla.
Ook doceerde hij grafisch ontwerp
in Stuttgart, Londen en Den Haag.
In vakkringen stond hij in hoog
aanzien. Maar daarbuiten bleef hij
de man van *Yellow Submarine*.

ik
in
an
di
li
d
ke
v
z
j
tr
ve
sc
on
ge
ga
Ja
de

To
le

Do-
so-
Bru-
teu-
dar-
die
geho-
hoo-
blan-
ach-

Ta

SAN-
rika-
in vij-
vert-
jaar,
bo h
maa
opvu-
van i-
de Ta-
rig. I
John
Bark

tiende. Met van 3.08 tot 3.10 een paar noten die niet in de ver-
sie op de plaat zitten.) De art direction was in handen van de van
origine Tsjechische ontwerper Heinz (!) Edelmann, bijgestaan
door vele anderen, onder wie animatieregisseurs Jack Stokes en
Bob Balsler (Brodax: 'Ik creëerde een soort concurrentiestrijd in
de studio tussen Balsler en Stokes. Dat kwam de film ten goede.'
Balsler: 'That's a crack of shit, if you excuse my language.'), de
gelauwerde, in Nijmegen geboortige tekenaar Paul Driessen en
'honderdvijftig jongedames' zoals de achtergrondtekenares
Alison de Vere, die niet geheel tot haar vreugde ook nog voor
Eleanor Rigby moest doorgaan in de film. Het scenario was van
Lee Minoff en Erich Segal ('a wonderful guy' volgens Brodax,
'he's also very full of himself'), ongecrediteerd bijgestaan door
de Liverpoolse schrijver/dichter Roger McGough van The
Scaffold voor de couleur locale. (Een treatment van Joseph Hel-
ler (van *Catch 22*) was afgewezen omdat er een paars kftje om-
heen zat, en Brian Epstein hield niet van paars.) Het verhaal
behelst de heldhaftige strijd van de Beatles tegen de Blue Mean-
ies (volgens Edelmann oorspronkelijk, geheel in koude oorlogs-
feer, de 'Red Meanies' – 'Dat is niet waar,' zegt Brodax), die
tegen kleur en muziek zijn en als zodanig de wereld letterlijk en
figuurlijk en heel gemeen ontluisteren. Na vele muzikale en fel-
gekleurde omzwervingen winnen de Beatles. Oef. Gelukkig
maar. Een van de favoriete scènes van Ringo was de Vliegende
Handschoen. (Brodax: 'De vliegende handschoen kwam van
Jack Stokes. Op een avond was hij een handschoen kwijt geraakt.
De volgende dag was ie gevonden, door iemand uit The Dog and
Duck, ons stamcafé.' Stokes: 'Gelul. Ik heb nog nooit hand-
schoenen gedragen. Die handschoen kwam van Heinz.') De
plaat moest wachten op de witte dubbel-lp om uit te komen,
want anders 'zouden ze elkaar in de weg zitten'. Zodoende
kwam de soundtrack een vol half jaar na de film in roulatie, en
was het de eerste Beatle-lp die niet de eerste plaats in de charts
wist te bereiken, omdat daar, je kon erop rekenen, de witte dub-
bel-lp nog steeds stond. 'Door veel fans wordt het gezien als een
van hun zwakste albums,' aldus Wikipedia, nogal overbodig. De
plaat is feitelijk een ep, met het titelnummer en *All You Need is
Love* plus een vrijwel niet om aan te horen hele kant doorgear-
rangeerde filmmuziek van G. Martin uitgedeegrollerd tot lp.
Maar wel een onmisbare lp: de vier nieuwe nummers behoren
wel degelijk tot vier van hun 214 allersterkste nummers.

ONLY A NORTHERN SONG

(De lp opent met de vier jaar oude titelsong, waarvoor gelieve
terug te bladeren naar bladzijde 128 van dit boek.) Werktitel: